

آداب کسب و کار و تجارت

(از سری مجموعه فرهنگ عمومی و آداب شهروندی)

www.ketab.ir

۱۵	مقدمه
۱۶	کلیات
۱۶	واژه‌شناسی
۱۶	توسعه در معنا و مصداق کسب و کار و تجارت

بخش اول

وظیفه وجود

۲۰	چالش‌های وجود در مسئله تجارت
۲۰	سرگرم شدن به خرید و فروش و غفلت از یاد خدا
۲۰	مصادیق رایج غش
۲۲	توقع بالا از خود و کاهش گذاشتن برای شغل
۲۳	عادی شدن کم فروشی در راه‌های مختلف
۴۲	رواج دروغ با توجیهایی مثل توریه و ...
۲۴	قسم خوردن
۲۴	نابسامانی ساعت شروع و پایان کار در معازنه
۲۵	تملق در برابر مشتریان ثروتمند و بی توجهی به فقرا
۲۶	بی توجهی به اصل حیای عمومی در برخی مشاغل
۲۶	چانه زدن افراطی
۲۶	بی توجهی به مسئله حق الناس
۲۷	رویکرد خاص اسلام در قوانین معاملات
۲۹	سفارش به کسب و کار حلال
۳۰	لزوم عار ندانستن هیچ کار حلالی

- ۳۵ ● نیت الهی در کسب و کار
- ۴۱ ● اهمیت مشغول بودن به حلال و پرهیز از بی‌کاری
- ۴۳ ● لزوم انگیزه صحیح در کار
- ۴۵ ● تلاش و توکل
- ۴۶ ■ عوامل تنگی و افزونی روزی
- ۴۶ ● عوامل زیادی روزی در روایات
- ۴۶ ● مسرت بر وضو
- ۴۶ ● نماز سب
- ۴۷ ● ذکر بعد از نماز صبح
- ۴۷ ● دعا
- ۴۸ ● نیکو گردانیدن دست بر کتفها
- ۴۸ ● شانه کردن هنگام سجده
- ۴۹ ● خوردن نمک با اولین لقمه
- ۴۹ ● خلال کردن
- ۴۹ ● روشن کردن چراغ قبل غروب
- ۵۰ ● دست کشیدن به چهره پس از وضوء
- ۵۰ ● ازدواج کردن
- ۵۱ ● نرمش و مدارا با دیگران
- ۵۱ ● زیارت امام حسین علیه السلام
- ۵۲ ● خوش اخلاقی؛ همسایه‌داری؛ اذیت نکردن و سکوت
- ۵۲ ● صدقه دادن
- ۵۲ ● جمع کردن میان دو نماز

- ۵۲ ● تعقیب پس از نماز صبح و عصر
- ۵۲ ● ارتباط با خویشان
- ۵۳ ● جارو کردن مقابل خانه
- ۵۳ ● یاری و غمخواری با برادران دینی
- ۵۳ ● صبح زود به دنبال روزی رفتن
- ۵۳ ● استغفار کردن
- ۵۳ ● ادا امانت
- ۵۳ ● سخن عشق افتن
- ۵۳ ● به صلوات اذان برآب گفتن
- ۵۳ ● سخن نگن در حالت
- ۵۴ ● ترك حرص و آز
- ۵۴ ● سپاس‌گزاری از منعم
- ۵۴ ● پرهیز از سوگند دروغ
- ۵۴ ● وضو پیش از غذا خوردن
- ۵۴ ● خوردن ریزه‌های غذا که از سفره می‌ریزد
- ۵۴ ● اذکار؛ ادعیه و نمازهای مخصوص وسعت قلب
- ۵۵ ● عوامل فقر و تنگی روزی در روایات
- ۵۵ ● گناه
- ۵۶ ● تظاهر به فقر
- ۵۶ ● کوچک انگاشتن نعمت‌ها
- ۵۶ ● گوش کردن زیاد موسیقی
- ۵۶ ● ترك تلاوت قرآن در خانه

- ۵۷ ● رها کردن تار عنکبوت در خانه
- ۵۷ ● ادرار کردن در حمام
- ۵۷ ● خوردن در حال جنابت
- ۵۸ ● ایستاده شانه کردن
- ۵۸ ● باقی گذاشتن خاکروبه در خانه
- ۵۸ ● مگند دروغ
- ۵۸ ● زنا
- ۵۸ ● آشکار کردن حرص
- ۵۸ ● خوابیدن میان روز مغرب و عشا
- ۵۸ ● خوابیدن پیش از افطار
- ۵۸ ● اندازه‌گیری نکردن در زندگی
- ۵۹ ● قطع ارتباط با خویشاوندان
- ۵۹ ● عادت به دروغ
- ۵۹ ● آثار کسب حلال
- ۵۹ ● سفیدرویی و کامیابی در قیامت
- ۶۲ ● تقویت بنیه دینی و دین‌داری
- ۶۱ ● استغنا و بی‌نیازی از مردم
- ۶۲ ● کسب عزت اجتماعی
- ۶۶ ● زیاد شدن عقل
- ۶۸ ● رسیدن به مغفرت الهی
- ۶۹ ● کسب حرام در روایات
- ۷۱ ● نصیحت امام علی علیه‌السلام به بازاریان

بخش دوم وضعیت مطلوب

- ۷۶ ■ آداب معامله
- ۷۶ ● عار ندانستن هیچ کار حلالی
- ۸۲ ● اخلاص و نیت الهی در کسب و کار
- ۸۷ ● آگاهی از احکام شرعی تجارت
- ۹۱ ● با اعتماد در محل کسب اهتمام به فرائض
- ۱۰۱ ● ذکر نیت و دعا در وقت معامله
- ۱۰۲ ● گرفتن گواه بر معامله
- ۱۰۲ ● خدا را روزی و اندانستن به نای مردم
- ۱۰۳ ● مهربانی
- ۱۰۳ ● خوش اخلاقی و صبر و تحمل
- ۱۰۴ ● انصاف
- ۱۰۴ ● انصاف فروشنده با خریداران
- ۱۰۵ ● انصاف بین خریدار و فروشنده
- ۱۰۶ ● التزام به راستگویی
- ۱۰۶ ● مهلت دادن به بدهکار
- ۱۰۸ ● قبول فسخ و پس گرفتن جنس
- ۱۰۹ ● بیان عیب و و پرهیز از تدلیس و آراستن کالا
- ۱۱۰ ● اهتمام جدی به پرداخت صدقه
- ۱۱۰ ■ التزام به وفای به عهد و خوش قولی

- ۱۱۲ راحت گرفتن در معامله از هر دو طرف
- ۱۱۲ امانتداری
- ۱۱۳ شجاعت در کسب و کار
- ۱۱۳ دادن تخفیف
- ۱۱۴ معلوم بودن دقیق پول و جنس
- ۱۱۴ رعایت اعتدال در زمان کسب و کار
- ۱۱۵ رعایت اخلاقیات در گرفتن سود
- ۱۱۶ کسب در محل کسب
- ۱۱۹ پرسش و معامله با افراد پست
- ۱۲۰ دقت در وزن و عدل جنس
- ۱۲۰ آفات معامله
- ۱۲۱ غش و تقلب در معامله
- ۱۲۴ کمفروشی
- ۱۲۵ احتکار
- ۱۲۷ کسب درآمد با دروغ‌گویی
- ۱۲۸ خرید و فروش چیزی که منافع آن حرام باشد
- ۱۲۹ ادا نکردن حقوق الهی در مال حاصل از کسب
- ۱۲۹ خرید و فروش مطالب گمراه‌کننده و باطل
- ۱۳۰ سحر و جادو؛ طالع بینی، خبر دادن از غیب
- ۱۳۰ خرید و فروش مواد حرام و نجس
- ۱۳۱ کسب درآمد از کار حرام
- ۱۳۱ کسب درآمد از هر راه خلاف قانون جامعه اسلامی

- ۱۳۱ ● افتادن در ورطه چک کشیدن و بدهکار شدن
- ۱۴۱ ● سوگند خوردن
- ۱۴۲ ● تعریف از جنس خود و مذمت جنس مقابل
- ۱۴۳ ● معامله و تجارت در بین الطلوعین
- ۱۴۳ ● دخالت در معامله دیگران
- ۱۴۴ ● معامله با تاجران قبل از ورود به شهر
- ۱۴۵ ● تبلیغات دروغین
- ۱۴۵ ● شریک شدن در معامله و مال
- ۱۵۱ ● ربا
- ۱۵۳ ● رباي معامله‌اي
- ۱۵۳ ● رباي قرضي
- ۱۵۴ ● ربا در برابر تمديد مدت
- ۱۵۵ ● رباي فاحش
- ۱۵۵ ● ربا در قرآن
- ۱۵۸ ● ربا در احاديث
- ۱۶۲ ● آثار ربا
- ۱۶۲ ● رواج ظلم و بي‌عدالتی
- ۱۶۲ ● منسوخ شدن فرهنگ نيكوكاری
- ۱۶۳ ● تباهي اموال و نعمت‌های الهی
- ۱۶۳ ● عذاب و بلاي اجتماعي
- ۱۶۳ ● رواج فرهنگ حرام‌خوارگی و بي‌کارگی
- ۱۶۴ ● بر هم خوردن تعادل اقتصادي

- ۱۶۵ ● گسست عاطفی و بحران اخلاقی
- ۱۶۶ ب. آثار اخروی ربا
- ۱۶۶ ● نابودی دین
- ۱۶۶ ● گرفتاری به آتش جهنم
- ۱۶۶ ● شیطانی شدن ربا خوار
- ۱۶۷ ● مبارزه‌گری با خدا و رسول
- ۱۶۷ ● گرفتاری به لعنت خدا و رسول

راه‌های راه حل‌ها

- ۱۷۲ ● القای فرهنگ تعقل و توجه به خدا در کسب‌وکار
- ۱۷۳ ● آموزش در زمینه کسب‌وکار از کودکی
- ۱۷۴ ● آشنا ساختن جوانان به احکام شریعی معاملات
- ۱۷۴ ● فرهنگ سازی ساعات حضور و غیاب کار
- ۱۷۴ ● گسترش فرهنگ کسب‌وکار حلال و نشاط
- ۱۷۵ ● رویکردهای تشویقی و اجباری آگاهی رسانی
- ۱۷۷ ● تبلیغات بی پایه و دروغین از کالا
- ۱۷۸ ● پس گرفتن جنس با خاطری آسوده
- ۱۷۸ ● رعایت آداب با بدهکار
- ۱۸۲ ■ کتابنامه

■ مقدمه

مجموعه مولفه‌های اجتماعی فرهنگ عمومی که با عنوان «فرهنگ عمومی و آداب شهروندی» به چاپ رسیده است، حاصل تلاش بی‌وقفه جمعی از فارغ‌التحصیلان دانشگاه و فضایی حوزه علمیه قم است که با قلمی روان و سطحی عمیق به رایج‌ترین موضوعات و مسائل اجتماعی پرداخته. در همه آثار علمی شده است تا با رعایت ساختاری مشترک، مسائل اجتماعی مطرح و راه کارهایی جهت اصلاح ارائه گردد. فصل اول هر کتاب به معرفی وضعیت موجود اختصاص دارد. در فصل دوم نویسندگان درصدد تبیین وضعیت مطلوب در دین و فرهنگ هستند. در فصل پایانی سعی شده است تا با ارائه راه کارهایی عملیاتی، صاحب نظران یا متصدیان فرهنگی را در اصلاح و هدایت شاخه‌های مولفه‌های فرهنگ عمومی یاری رسانند.

این اثر نفیس با حمایت‌های بی‌دریغ مدیر خان‌شورای فرهنگ عمومی کشور به چاپ رسیده و مدیریت موسسه خود لازم می‌داند از همه دست اندرکاران تحریریه موسسه خصوصاً آقایان: نوری، طالبی، میراحمدی، صبوری، شیخ‌نعمانی، بیگدلی و زنگنه تقدیر کند و توفیق و سلامت برای ایشان آرزو نماید. امید است مجموعه تلاش‌هایی که در راستای تبیین معارف الهی صورت می‌گیرد، قبول درگاه ایزدی باشد.

علی شیرازی

۲۴ فروردین ماه ۱۳۹۵ برابر با چهارم رجب المرجب ۱۴۲۷